



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз ОК 34/2021
16.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Светлане Томић Јокић, Невенке Важић, Мирољуба Томића и Драгана Аћимовића, чланова већа, са саветником Андреом Јаковљевић, као записничарем, у кривичном предмету окривљене АА и др., због кривичног дела примање мита из члана 367. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Николе Радојевића и захтеву за заштиту законитости бранилаца окривљене АА, адвоката Милорада Пањевића и Јелене Дамљановић, поднетим против правноснажних решења Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1 34/19 – Кв-По1 355/21 од 07.09.2021. године и Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж2-По1 149/21 од 01.10.2021. године, у седници већа одржаној дана 16.12.2021. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

I УСВАЈА СЕ, као основан, захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Николе Радојевића, па се **УКИДА** правноснажно решење Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж2-По1 149/21 од 01.10.2021. године и предмет враћа Апелационом суду у Београду, Посебно одељење, на поновно одлучивање.

II ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољен, захтев за заштиту законитости бранилаца окривљене АА, адвоката Милорада Пањевића и Јелене Дамљановић, поднет против правноснажних решења Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1 34/19 – Кв-По1 355/21 од 07.09.2021. године и Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж2-По1 149/21 од 01.10.2021. године.

Образложење

Решењем Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1 34/19 – Кв-По1 355/21 од 07.09.2021. године одбијен је као неоснован захтев бранилаца окривљене АА, адвоката Милорада Пањевића и Јелене Дамљановић, за понављање кривичног поступка који је окончан пресудом Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1 34/19 од 03.02.2020. године, правноснажна дана 09.12.2020. године.

Решењем Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж2-По1 149/21 од 01.10.2021. године одбијена је као неоснована жалба бранилаца окривљене АА,

адвоката Милорада Пањевића и Јелене Дамљановић изјављена против првостепеног решења.

Против напред наведених правноснажних решења захтеве за заштиту законитости благовремено су поднели:

- бранилац окривљене АА, адвокат Никола Радојевић због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) и став 2. тачка 2) ЗКП и повреде члана 440. ЗКП са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев и укине побијана решења и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

- браниоци окривљене АА, адвокати Милорад Пањевић и Јелена Дамљановић због повреде одредаба чланова 113., 117., 447., 473. став 1. тачка 3) и 476. став 2. ЗКП и члана 54. Кривичног законика са предлогом да Врховни касациони суд усвоји поднети захтев за заштиту законитости и донесе пресуду којом ће преиначити побијана решења и уважи захтев за понављање кривичног поступка и дозволи понављање кривичног поступка у коме ће се обавити медицинско вештачење на околност процесне способности окривљене од стране судских вештака психијатријске, неуролошке и психолошке струке и вештачење на околност урачунљивости окривљене у време извршења кривичног дела или да у целини укине побијана решења и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање са упутом у смислу предњих навода. Предложили су да буду обавештени о седници већа, као и да се извршење правноснажне пресуде Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1 34/19 од 03.02.2020. године, одложи.

Врховни касациони суд је доставио примерке захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, па је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и бранилаца окривљене, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажна решења против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те је, након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Николе Радојевића, је основан.

Захтев за заштиту законитости бранилаца окривљене АА, адвоката Милорада Пањевића и Јелене Дамљановић, је недозвољен.

Основано бранилац окривљене АА, адвокат Никола Радојевић, наводи да захтева да је у доношењу побијаних решења учествовао судија који се морао изузети од вршења судијске дужности у предмету, сходно одредби члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП, указује на апсолутно битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) ЗКП.

Одредбама члана 37. став 1. ЗКП предвиђене су ситуације у којима је, у циљу обезбеђења претпоставке непристрасног суда, обавезно изузеће судије од вршења судијске дужности у одређеном предмету када је због неке његове повезаности са странкама или са предметом, доведена у сумњу његова објективност у поступању.

Тиме је успостављена апсолутна законска претпоставка необјективности судије који је у некој од правних ситуација и односа, предвиђених ставом 1. тач. 1) до 4) наведеног члана.

Одредбом члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП прописано је да ће судија или судија поротник бити изузет од судијске дужности у одређеном предмету, ако је у истом предмету поступао као судија за претходни поступак или је одлучивао о потврђивању оптужнице или је учествовао у доношењу мериторне одлуке о оптужби која се побија жалбом или ванредним правним леком или је учествовао у поступку као тужилац, бранилац, законски заступник или пуномоћник оштећеног, односно тужиоца или је саслушан као сведок или као вештак, ако овим закоником није другачије прописано.

Одредба члана 38. став 1. ЗКП обавезује судију да прекине сваки рад на предмету уколико постоје разлози за његово изузеће предвиђени одредбом члана 37. став 1. ЗКП.

Учествовање у одређеном предмету судије који је морао бити изузет од вршења судијске дужности из разлога што је у истом предмету предузимао одређене радње током претходног поступка и припреме суђења, према пракси Европског суда за људска права, представља повреду одредбе члана 6. став 1. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, којом је прописано да свако током одлучивања о кривичној оптужби против њега има право на правичну расправу пред независним и непристрасним судом, формираним на основу закона, под условом да се ради о радњама и одлукама којима се може утицати на вођење и исход поступка и који стога објективно могу довести у сумњу непристрасност и независност суда.

Из списка предмета, како се то основано истиче у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљене адвоката Николе Радојевића, утврђује се да је у доношењу решења Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж2-По1 77/19 од 16.05.2019. године, којим је, поред осталих, одбијена жалба браниоца окривљене АА изјављена против решења Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал Кв-По1 133/19 од 20.03.2019. године, којим је потврђена оптужница Тужилаштва за организовани криминал Ктo 5/19 од 01.03.2019. године подигнута, поред осталих и против окривљене АА, због кривичног дела из члана 367. став 3. у вези става 1. Кривичног законика, као председник већа поступао судија Зоран Савић. Након тога, исти судија – Зоран Савић, учествовао је као председник већа у доношењу побијаног другостепеног решења Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж2-По1 149/21 од 01.10.2021. године, којим је одбијена као неоснована жалба бранилаца окривљене АА, изјављена против решења Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1 34/19 – Кв-По1 355/21 од 07.09.2021. године, којим је одбијен је као неоснован захтев бранилаца окривљене АА, за понављање кривичног поступка који је завршен пресудом Вишег суда у Београду, Посебно одељење за организовани криминал К-По1 34/19 од 03.02.2020. године.

По оцени Врховног касационог суда, учешће судије Зорана Савића у доношењу побијаног другостепеног решења о ванредном правном леку, а који је претходно учествовао у доношењу одлуке којом се одлучивало о жалби изјављеној на решење о потврђивању оптужнице, представља законом предвиђен разлог за обавезно изузеће судије Зорана Савића од вршења судијске дужности у том предмету у смислу члана 37.

став 1. тачка 4) ЗКП, имајући у виду и императивну одредбу члана 474. став 2. КП којом је учешће судије искључено у овим процесним ситуацијама.

Следствено наведеном, по налажењу Врховног касационог суда, доношењем решења Кж2-По1 149/21 од 01.10.2021. године, Апелациони суд у Београду, Посебно одељење, учинио је битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 4) у вези члана 37. став 1. тачка 4) ЗКП и члана 474. став 2. ЗКП, а услед које повреде је укидање побијаног другостепеног решења било нужно.

Стога је, Врховни касациони суд усвојио као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Николе Радојевића, не разматрајући остале повреде истакнуте у захтеву и на основу одредбе члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП укинуо побијано решење, а списе вратио Апелационом суду у Београду, Посебном одељењу, у смислу разлога изнетих у овој пресуди.

У поновном поступку, Апелациони суд у Београду ће отклонити повреду закона на коју му је указано овом пресудом, након чега ће бити у могућности да донесе правилну и на закону засновану одлуку, за коју ће изнети јасне, конкретне и аргументоване разлоге.

Приликом одлучивања, Врховни касациони суд је имао у виду да из навода захтева произилази да је исти поднет и у име окривљеног ББ, али се у исте није упуштао, обзиром да се побијана решења која су предмет захтева за заштиту законитости односе само на окривљену АА.

Захтев за заштиту законитости бранилаца окривљене АА, адвоката Милорада Пањевића и Јелене Дамљановић, је недозвољен.

Одредбом члана 484. ЗКП прописано је да се у захтеву за заштиту законитости мора навести разлог за његово подношење (члан 485. став 1. ЗКП).

Одредбом члана 485. став 4. ЗКП, таксативно су набројане повреде закона које могу бити учињене у поступку пред првостепеним и жалбеним судом, а које представљају разлоге из којих овлашћено лице (члан 483. ЗКП) може поднети захтев за заштиту законитости - и то повреде члана 74., члана 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1), члана 439. тачка 1) до 3) и члана 441. став 3. и 4. ЗКП.

У захтеву за заштиту законитости браниоци окривљене, адвокати Милорад Пањевић и Јелена Дамљановић као разлог подношења захтева наводе и образлажу повреде чланова 113., 117., 447., 473. став 1. тачка 3) и 476. став 2. ЗКП и члана 54. Кривичног законика.

Како чланом 485. став 4. ЗКП, који прописује разлоге због којих окривљени, односно његов бранилац сходно правима које има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости, против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека, због повреда чланова 113., 117., 447., 473. став 1. тачка 3) и 476. став 2. ЗКП и члана 54. Кривичног законика, то је Врховни касациони суд

захтев за заштиту законитости бранилаца окривљене АА, адвоката Милорада Пањевића и Јелене Дамљановић, оценио као недозвољен.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП захтев за заштиту законитости браниоца окривљене АА, адвоката Николе Радојевића, усвојио као основан и одлучио као у ставу I изреке ове пресуде, а захтев за заштиту законитости бранилаца окривљене АА, адвоката Милорада Пањевића и Јелене Дамљановић је одбацио и на основу одредбе члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП, одлучио као у ставу II изреке пресуде.

**Записничар-саветник,
Андреа Јаковљевић,с.р.**

**Председник већа-судија,
Биљана Синановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић